

Aftale om samarbejde mellem Næstved Kommune og Miljøministeriet om etablering af 3 skov- og naturområder omkring Næstved, kaldet Vridsløse og Even Statsskove samt Rønnebæk Fælled

1. Aftalens omfang

Aftalen omfatter etablering af skove, vådområder og andre naturarealer inden for de på vedhæftede kortbilag A og B viste områder.

Der bliver tale om nye statsejede skov- og naturområder, der indrettes således, at de landskabelige, naturmæssige o.lign. værdier sikres til glæde og gavn for borgernes friluftsmuligheder. Rundt om Næstved er der i dag en række spredte skov- og naturområder. De nye skove og naturområder placeres, så de forbinder og understøtter den grønne struktur uden om og i byen - se bilag C.

Aftalen omfatter også en række naturgenopretningsprojekter, som er beskrevet under de enkelte områder.

2. Formål

Formålet er at etablere offentlige skov- og naturområder, som sammen med de eksisterende skov- og naturområder kan udvikle sig til en grøn ring omkring Næstved. Skov- og naturområderne skal på en gang lette borgernes adgang til attraktive bynære rekreative områder og være med til at forbinde de eksisterende skov- og naturområder. Samtidig vil områderne være en naturlig forlængelse af Næstveds plan om et grønt netværk ud i det åbne land. Den grønne plans stisystemer skal således bindes sammen med de hovedstier og primitive stisystemer, som etableres i de nye skovområder, således at der etableres et netværk af "grønne adgangsveje" fra Næstved centrum og ud til "den grønne ring", se bilag A.

Susåen løber som et blått bånd gennem den grønne ring og vil skabe en blå forbindelse fra nord til syd og fungere som en biologisk spredningsvej fra Tystrup-Bavelse søerne i nord til Karrebæk Fjord i syd.

De tre statsskove får i første omgang en samlet størrelse på omkring 210 hektar og de etableres etapevis, således at Even Statsskov anlægges først, hvorefter skoven i Vridsløse og Rønnebæk Fælled etableres. I bilag D er de enkelte nye skovområder nærmere beskrevet. Miljøministeriet er desuden indstillet på at opkøbe supplerende arealer i tilknytning til skovområderne for op til 20 mio. kr.

Ved den bynære placering af de nye skove- og naturområder helt ind til Næstveds byzonegrænse vil borgernes nærrekreative muligheder og herigennem folkesundheden og befolkningens naturforståelse forbedres.

Even Statsskov vil, med en størrelse på cirka 44 hektar, få stor friluftsmæssig betydning for den vestlige del af Næstved by, og skoven skal være med til at understøtte de landskabelige kvaliteter i Evens ådal. Skoven skal desuden medvirke til lokalt at beskytte grundvandet og dermed bidrage positivt til kvaliteten af vandforsyningen i området.

Som led i skovrejsningen udføres et naturgenopretningsprojekt ved Evegrøften med det formål at genskabe det naturlige vådområde. Visionen er, at ådalen bliver ét sammenhængende naturareal helt ud til fjorden. Området vil herigennem hænge sammen med naturarealerne på Ydernæs.

Der reserveres et område på 0,5 hektar til etablering af en skovcafé. Finansiering heraf er ikke en del af denne aftale. Det er hensigten, at Statsskovdistriktet etablerer en primitiv overnatningsplads med shelters og grill/bålsteder. Sammen med kommunen etableres et madpakkehus og en naturlejeplads.

Som supplement til den eksisterende svingbro vil parterne arbejde for, at der på længere sigt etableres en passagemulighed på det yderste stykke af kanalen ind til Næstved Havn. Finansieringen heraf er dog ikke en del af denne aftale.

Vridsløse Statsskov vil blive på cirka 70 hektar og placeres i et område, hvor der i dag sker meget byudviklingsmæssigt. Skoven har således til formål at skabe en nærrekreativt område inden dette bliver umuliggjort af den intensive byudvikling. I skovområdets udformning lægges der vægt på fysisk aktivitet i forhold til borgerne og områdets skoler og institutioner, således at der bliver en let adgang til den daglige motion. Det er således hensigten, at der etableres en såkaldt "motionsslange" gennem området. Der er ligeledes et ønske om, at der i området etableres et "skovværksted / skoleskov" for de nærliggende institutioner og skoler. Skoven skal således have stor pædagogisk, oplevelses- og formidlingsmæssig værdi for børn og unge.

I det nye skovområde etableres søer og et nyt vandløb. Den nordvestlige del af området, som i Amtets Regionplan 2005- 2017 er udlagt til "områder hvor ny skovtilplantning er uønsket" tilplantes ikke, men udlægges dels til græsfællede, dels et område til fri succession, hvor området overlades til naturens egne processer.

Rønnebæk Fællede bliver med sine cirka 100 hektar det største af de tre områder. Området vil forbinde det store statsareal på det gamle militære øvelsesområde med det rekreative skovområde på den fredede Mogenstrup Ås. Med dette nye naturområde får man skabt et meget stort og sammenhængende rekreativt grønt område op til Næstveds sydøstlige byområde.

Naturområdet skal i sin udformning styrke Mogenstrup Ås' landskabelige dominans af området, samt indtrykket af et herregårdsskabslandskab omkring Rønnebæksholm. Den del af området, som i Amtets Regionplan er udlagt til "områder hvor ny skovtilplantning er uønsket" udlægges til åbne sletteområder med små trægrupper.

Det nye naturområde vil således bestå af en blanding af åbne sletteområder med skovholme og mere tæt skov. På slettearealerne åbnes der mulighed for, at lokale borgergrupper etablerer selvstændigt fungerende græsningsforeninger.

Projektet vil strække sig på begge sider af åsen og også omfatte en genåbning af den delvist rørlagte Rønnebæk. Åbningen skal dels genskabe fiskepassagen og dels skabe et varieret vandløb som forbinder områderne på hver side af åsen. Som led i vandløbsrestaureringen udlægges gydegrus for at genskabe ørredernes ynglemuligheder. I forbindelse med vandløbet etableres et nyt vådområde.

I områdets sydlige del genskabes vandspejlet i den eksisterende ellesump. Herudover genskabes en mindre sø, og en eksisterende sø vest for Rønnebæksholm udvides.

Faunapassager ved omfartsvejen gennem Vridsløse Statsskov og Rønnebæk Fællede forudsættes etableret i forbindelse med anlægget af omfartsvejen.

3. Baggrund & planlægning

I Kommuneplanen er projektområderne ved Næstved beliggende dels i rammeområderne

- B3.1, B13.2, B14.1, B28.1, D3.1, D5.1, E10.1, E10.4 (Even Statsskov)
- B31.1, B43.1, B47.1, B51.1, D44.1, E6.1, E20.1 (Vridsløse Statsskov)
- B16.1, B16.3, B17.1, B21.1, B30.1, B38.1, D2.1, D11.1, D25.1, E22.1, K2.1 (Rønnebæk Fællede)

Miljøministeriet, Miljøcenter Roskilde, har ved skrivelse af 23. februar 2007 meddelt, at Miljøcentret er sindet at ophæve eller reducere skovbyggelinjerne til 30 meter i overensstemmelse med de på bilag B angivne skovbyggelinjer for de tre skov- og naturområder. Når skovarealerne er udlagt vil Miljøcenteret ophæve eller reducere skovbyggelinjerne i overensstemmelse med de på bilag B angivne skovbyggelinjer. Ved de eksisterende bebyggelser og lokalplanlagte områder foretages ophævelsen og reduktionen umiddelbart, mens den for de øvrige områder foretages, når der foreligger en af Byrådet endelig vedtaget lokalplan.

Ved fremtidige bebyggelser nær de nye skove tilstræbes, at områdernes friarealer anvendes til nærrekreative områder med respekt for skoven, landskabet og spredningskorridorer.

I Regionplanen for Storstrøms Amt 2005- 2017, hvor retningslinierne har virkning som Landsplandirektiv, er 29 hektar ud af Rønnebæk Fælleds 100 hektar udpeget som "område, hvor ny skovtilplantning er uønsket". Tilsvarende gælder for 15 hektar af Vridsløse Statsskovs 70 hektar. Det betyder, at der ikke må plantes skov på de pågældende arealer. I projekteringen udlægges arealerne derfor til åbne græsfællede og græsfællede med spredte trægrupper. Even Statskov ligger i tilknytning til et område, der i Regionplanen er udpeget som indsatsområde til beskyttelse af grundvandet.

Ifølge VVM-lovgivningen (vurdering af virkning på miljøet) skal der som minimum foretages en VVM-screening af de tre delprojekter. Screeningerne kan føre til at der skal gennemføres en egentlig VVM af et eller flere af delprojekterne. Da de tre nye skov- og naturområder er beliggende forskellige steder i kommune, og da arealernes overdragelse er tidsmæssigt forskudt, vil projekternes VVM-behandling blive opdelt således, at den sker selvstændigt for hver af de tre skvområder.

En sådan opdeling vil også give størst mulig lokal medindflydelse og interesse og vil gøre den tidsmæssige afstand mellem planlægning og udførsel i marken kort.

VVM – reglerne i bekendtgørelse nr. 1335 af 06.12.2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning, siger bl.a. følgende i forbindelse med statslig skovrejsning:

§ 1 stk. 1 "Bekendtgørelsens regler om anlæg omfatter gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder, samt andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden".

§ 1 stk. 2. "Bekendtgørelsens regler om bygherre omfatter den person eller selskab (juridisk person), der ansøger om godkendelse eller tilladelse til et privat anlæg, samt den offentlige myndighed, som tager initiativ til et anlæg".

Dette betyder at:

§ 11 stk. 3. "Miljøministeriets miljøcenter varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for følgende anlæg omfattende af denne bekendtgørelse:

1) Alle anlæg, hvor staten er bygherre".

§ 3 stk. 2. "Ved nyanlæg og ændringer af bestående anlæg opført på bilag 2, skal kommunalbestyrelsen offentliggøre forslag til kommuneplanretningslinjer for anlægget, når anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Ved vurdering heraf skal der tages hensyn til kriterierne i bilag 3. Forslaget skal ledsages af en redegørelse, der indeholder en vurdering af anlæggets virkning på miljøet".

(Bilag 2 nr. 1d. " Nyplantning og rydning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse".)

Kommunens ønske om at etablere skov- og naturområder omkring Næstved harmonerer med regeringens naturpolitik, der prioriterer etablering af bynære statsskove højt.

Skov- og Naturstyrelsens vil udpege projektområderne til "indsatsområder for statslig skovrejsning", og de vil blive forelagt Naturforvaltningsudvalget ved førstkomende møde i udvalget.

I forbindelse med etablering af de nye statsskove, vil den nordøstlige del af Vridsløse Statsskov nord for den forventede omfartsvej blive udpeget som puljeskov, hvilket indebærer at skoven vil kunne fungere som vederlagsareal. Såfremt kommunen får behov for etablering af erstatningsskov på grund af aktiviteter andetsteds i kommunen, kan denne placeres her, så længe der fortsat er utilplantede arealer i området. Kravet om vederlagsarealer kan så opfyldes alene ved, at kommunen betaler etableringsomkostningerne for tilplantningen af det pågældende areal. Etableringen af puljeskoven giver ikke nogen ret til at nedlægge og ophæve fredskov, hvilket der fortsat skal søges konkret om i hvert enkelt tilfælde.

Næstved Kommune er interesseret i, at staten fortsat opprioriterer naturgenopretning eller andre tiltag, der kan styrke de friluftsmæssige muligheder omkring projektområderne. Kommunen underretter i den forbindelse statsskovdistriktet, såfremt kommunen bliver opmærksom på eventuelle erhvervs muligheder i eller lige uden for projektområdet og som kan styrke dette.

Intentionerne om den "grønne ring" omkring Næstved by vil blive indarbejdet i næste kommuneplan for Næstved Kommune.

4. Økonomi

Overdragelsen af de omkring 210 hektar fra Næstved Kommune til staten sker vederlagsfrit og etapevis i henholdsvis 2007, 2008 og 2009 (se nedenfor). Det er en forudsætning for overdragelsen, at arealerne bruges til skov- og naturformål.

Miljøministeriets udgifter til tilplantning, naturgenopretning og friluftstiltag forventes at blive cirka 7,5 millioner kroner. Efterfølgende vil Miljøministeriet afholde de årlige driftsudgifter til naturpleje, skovpleje samt vedligeholdelse og indretning af friluftsfaciliteter, se dog punkt 6.

Miljøministeriet bidrager med indtil 3 millioner kroner til stier, se punkt 6 nedenfor.

Miljøministeriet er desuden indstillet på at opkøbe arealer i tilknytning til de tre områder for op til 20 millioner kroner under forbehold af de bevilgende myndigheders godkendelse af bevillinger på finansloven til naturforvaltning. Disse arealer vil efterfølgende blive tilplantet og naturgenoprettet svarende til det beskrevet i afsnit 6 for etablering af Vridsløse og Even Statsskove samt Rønnebæk Fælle, som disse arealer vil blive en del af.

Når Miljøministeriet har opkøbt for 20 millioner kroner genforhandles aftalen med henblik på en videreførelse (se afsnit 8).

5. Overdragelse af arealer

Miljøministeriet overtager driften af de cirka 210 hektar i følgende takt:

- arealerne ved Even: 1. oktober 2007
- arealerne ved Vridsløse: 1. oktober 2008
- arealerne ved Rønnebæksholm: 1. oktober 2009

Næstved Kommune påtager sig at holde arealerne dyrkede eller plejet indtil overdragelsen.

Parterne er enige om, at de overtagne arealer stedse skal anvendes til skov- og naturdrift, med væsentlig vægt på gode muligheder for friluftsliv. Borgerne skal derfor altid have de samme adgangsrettigheder, som gælder for de øvrige statsskove – uanset om de pågældende arealer er offentlig eller privat ejendom. Arealerne må således ikke udstykkes eller bebygges - bortset dog fra byggeri som tjener til naturskole eller anden offentlig brug som har sammenhæng med skov- og naturdrift, f.eks. toiletter o.lign.

Der må ikke drives jagt, men der kan foretages regulering af skadevoldende vildt, ligesom der kan afholdes formidlingsarrangementer om vildt.

Derfor pålægges de overtagne arealer en deklaration om køberet for Næstved Kommune

med Næstved Kommune som påtaleberettiget. Køberetten gælder ved enhver afhændelse af ejendommen eller dele af denne og består i, at Næstved Kommune skal tilbydes at købe den del af ejendommen Skov- og Naturstyrelsen ønsker at afhænde, før arealet kan sælges til anden side. Køberetten indfries ved erlæggelse af den værditilvækst der er tilført ejendommen som følge af de tiltag staten har udført på ejendommen. (Vedlagt som bilag G)

De overtagne arealer (bortset fra et 30 meter bredt bælte i tracéet for de planlagte omfartsveje) pålægges fredskovspligt umiddelbart efter overdragelsen. På kortbilag A og B er vist den planlagte placering af vejene. Dog pålægges arealerne der er beliggende i "*områder, hvor ny skovtilplantning er uønsket*" jf. regionplanen ikke fredskovspligt med mindre de kan betragtes som landskabeligt sammenhængende med de skovbevoksede arealer jf. Skovlovens regler for pålæggelse af fredskovspligt."

Miljøministeriet varetager skødeskrivning med videre i forbindelse med arealoverdragelserne i skovrejsningsområderne. Udgifter til de nødvendige matrikulære ændringer og tinglysning bæres ligeledes af Miljøministeriet. Udgifter ved en tilsvarende eventuel udnyttelse af køberetten og deraf følgende tilbageskødning til Næstved Kommune bæres af Næstved Kommune.

6. Skovens etablering, indretning og fremtidig drift

Miljøministeriet, Skov – og Naturstyrelsen, har ansvaret for den overordnede planlægning og gennemførelse af projektet, herunder tilplantningen, anlæg og drift af almindelige friluftsanlæg og naturgenopretning med videre af arealerne. Udgifterne hertil afholdes af Miljøministeriet. Næstved Kommune vil dog påtage sig en række anlægs- og vedligeholdelsesopgaver, se nedenfor.

I forbindelse med den endelige planlægning af skoven gennemfører aftaleparterne en aktiv inddragelse af borgerne, interesseorganisationer i Næstved Kommune og kommunens Agenda 21 organisation. Dette sker under nøje koordinering med VVM- behandlingen, se punkt 3. I denne forbindelse oprettes et skovbrugerråd som skal være rådgivende overfor Falster Statsskovdistrikt og Næstved Kommune, se bilag E. Distriktet og kommunen aftaler nærmere om brugerrådets sammensætning og størrelse i forbindelse med et offentlige møder om projekterne. Skovbrugerrådet kan justeres i henhold til de helt specifikke lokale behov.

Etablering og drift af skov- og naturarealerne skal udføres på en måde, som er skånsom overfor miljøet for at sikre en høj naturkvalitet, og således at grundvandsdannelsen under projektområdet bliver af høj kvalitet. Retningslinjerne for god statslig skovrejsning og driftsplanlægning ligger til grund for skovudformningen (kan findes på www.skovognatur.dk). I området må der ikke udbringes pesticider eller gødning, dog undtaget nødvendig bekæmpelse af Kæmpebjørneklo og lignende invasive arter, jævnfør Skov – og Naturstyrelsens strategi herom.

De nye skove- og naturområder er ingen hindring for etableringen af de planlagte omfartsveje ved Rønnebæk og Vridsløse. Tracéet for de nye omfartsveje – se bilag B - friholdes for trætilplantning, hvor det er muligt.

Med hensyn til den fremtidige drift vil Miljøministeriet varetage og bekoste de egentlige driftsopgaver: naturpleje, skovdrift samt vedligeholdelse og opstilling af friluftsfaciliteter såsom veje, gang- og ridestier, P-pladser og opholdsarealer, information, shelters og grillpladser, med videre i 'sædvanlig skov-standard'.

Næstved Kommune påtager sig anlæg og drift af et antal mindre P-pladser uden særlig befæstelse samt opsætning/tømning af affaldsbeholdere ved disse pladser (se bilag F). Næstved Kommune står desuden for anlæg og drift af de gennemgående hovedstisystemer, herunder stier langs byens nuværende udkant og radiære stier fra bymidten og ud i de nye statsskove. Kommunen sørger for opstilling og tømning af affaldskurve, slåning af græsfællede og opholdsarealer og lignende i forbindelse med disse stier.

Hovedprincippet er således, at Miljøministeriet står for tilplantning og sørger for drift af skov- og naturarealerne. De særlige pasnings- og serviceopgaver som følger af den bynære beliggenhed, for eksempel vedligeholdelse af hovedstier, græsslåning, indsamling af affald i forbindelse med disse mindre friarealer, samt vedligeholdelse af de ekstra picnicpladser, som måtte være ud over de førnævnte opholdsarealer og grillpladser, påhviler kommunen eller eventuelt foreninger (grundejerforeninger, interesseforeninger, skoler og lignende).

Miljøministeriet yder et tilskud på 50 % af udgifterne til anlæg af en række stier: for gennemgående grusstier kan der ydes op til 500 kroner per løbende meter, mens satsen for asfaltstier er fastsat til max. 300 kroner per løbende meter, se nærmere i bilag F.

Miljøministeriet påtager sig en række naturgenopretningstiltag (se bilag F).

Eventuelle indtægter fra driften af arealerne tilfalder Miljøministeriet.

Eventuelle anlæg af større faste anlæg, såsom informationsbygninger og lignende, indebærer ikke at Miljøministeriet forpligter sig til fast bemanning af stedet. En eventuel fast naturvejledning eller sundhedsfremmende rådgivning med udgangspunkt i brugen af naturen, må påregnes finansieret af Næstved Kommune eller andre, efter nærmere forudgående aftale med Miljøministeriet.

7. Ansvar

Eventuelt ansvar i forbindelse med driften af arealerne, skovrejsningen og gennemførelsen af projektet påhviler Miljøministeriet og er Næstved Kommune uvedkommende. Dog har parterne en gensidig informationsforpligtelse om at underrette samarbejdsparten om væsentlige oplysninger, der kan påvirke forvaltningen af området.

8. Ikrafttræden og genforhandling af aftalen

Aftalen træder i kraft ved aftalens underskrift af parterne.

Parterne er enige om, at aftalen genforhandles, såfremt forudsætningerne i nærværende aftale ikke realiseres. Aftalen kan dog tidligst genforhandles 1. januar 2010 med mindre Miljøministeriet inden har erhvervet arealer for mere end det nævnte beløb i afsnit 4.

Bilag

- A. Oversigtskort over de tre skovrejsningsområder
- B. Detailkort over de tre projektområder
- C. Visionsrapport 2008-2018 Naturen i Ny Næstved
- D. Beskrivelse af de nye skovområder, "Nye byskove i Næstved"
- E. Plan for borgerinddragelsesprocessen
- F. Oversigt over økonomi
- G. Deklaration om tilbagekøbsret.

For Miljøministeriet,

Den 19. april 2007

For Næstved Kommune,

den 19. april 2007

NÆSTVED

Connie Hedegaard
Miljøminister

Henning Jensen
Borgmester